

TITOV OBISK V ITALIJI

UVOD V ŠE BOLJŠE ODNOSE

Jugoslovanski predsednik Tito je od četrta, 25. t. m., na uradnem obisku v Italiji. Težave, zaradi katerih je bil lani decembra maršalov obisk v zadnjem trenutku odpovedan, so bile, kot vse kaže, premagane. Tako v Italiji kot v Jugoslaviji posvečajo temu potovanju predsednika Tita veliko pozornost in vsi soglašajo, da ima obisk poseben zgodovinski in politični pomen.

«Obisk ne bo le potrdil mnogostranskega in plodnega sodelovanja med dvema državama — piše namestnik jugoslovanskega zunanjega ministra Milorad Pešić — temveč bo tudi veljaven dejavnik pri vzpodbujanju njunih nadaljnjih, še globljih odnosov.» Milorad Pešić opozarja na zgodovinski trenutek, v katerem prihaja do obiska, in pravi, da ta zahteva od vseh »širši pogled na bodoče odnose med zainteresiranimi narodi«, kajti zgodovina in današnja stvarnost narokujeta, da morajo ti narodi »sodelovati v miru, ozračju medsebojnega zaupanja, spoštovanja in razumevanja.«

«Obisk predsednika Tita — je te dni dejal ministrski predsednik Emilio Colombo — pomeni konec razdobja, med katerim so se razvijali vedno globlji prijateljski odnosi in je prihajalo do vedno večjega sodelovanja. Obisk pa pomeni tudi začetek razdobja, v katerem se morajo ti odlični uspehi še bolj utrditi in poglobiti.»

Sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo na najrazličnejših področjih, od gospodarstva do politike, je danes doseglo takšno stopnjo, kakršne si pred dvema desetletjema niti najbolj daljnovidni ljudje niso mogli predstavljati. Ogromni napredek v politiki sodelovanja med dvema državama je najbolj razviden iz razvoja trgovinskih izmenjav. Leta 1969 so te izmenjave predstavljale skupno vrednost 550 milijonov dolarjev, medtem ko je leta 1947 njihova vrednost bila le nekaj več kot 30 milijonov dolarjev. V razdobju 1965 - 1969 se je italijanski izvoz v Jugoslavijo dvignil od začetnih 95 milijonov na 317 milijonov dolarjev leta 1969, kar pomeni, da se je povečal za več kot 300 odst. Jugoslovanski izvoz v Italijo pa je v tem razdobju prišel od začetnih 75 milijonov na 226 milijonov dolarjev leta 1969, kar tudi predstavlja porast nad 300 odstotkov.

Na področju jugoslovanskih izmenjav je tako Italija že vrsto let na drugem mestu in takoj za Zahodno Nemčijo ter obe strani soglašata, da se izmenjava more še bolj razširiti. Ne smemo dalje pozabiti tesnega sodelovanja, ki obstaja med obema državama na znanstvenem, industrijskem, kulturnem in turističnem področju. Zelo pomembni so tudi stiki, ki so bili vzpostavljeni in se še vzpostavljajo na ravni dežele Furlanije - Julijske krajine in republike Slovenije ter republike Hrvaške.

Toda kar opazovavcu najbolj pade v oči, je stalno naraščanje osebnega prometa med obe-

ma državama, kar je v tesni zvezi z režimom na široko odprte meje, ki je v resnici edinstven primer v Evropi, glede na dejstvo, da imata obe državi različni družbeni in politični ureditvi. Zaradi tega sta obe zainteresirani strani upravičeno ponosni, da sta s potrpežljivim, vztrajnim in stvarnim delom uspeli vzpostaviti takšne medsebojne odnose, ki so lahko za zgled vsej Evropi in vsemu svetu. Ti odnosi pa predstavljajo v prvi vrsti krepak dejavnih stabilnosti in miru v tem politično in strateško kočljivem predelu Evrope ter s tem močno vplivajo tudi na ohranitev in ureditev miru po vsej Evropi.

Naš list, ki je namenjen slovenski narodni manjšini v Italiji, more samo izraziti svoje polno zadovoljstvo nad vsestransko pozitivnim razvojem italijansko-jugoslovanskih odnosov. Globoko smo namreč prepričani, da predstavljajo takšni odnosi pogoj za reševanje še odprtih manjšinskih vprašanj in da je vzdušje, ki se je ustvarilo med obema državama in njunimi narodi, tudi soliden temelj, na katerem se lahko za naše ljudstvo prične graditi boljša in pravičnejša bodočnost.

Slovenska narodnostna skupnost v Italiji je gotovo dala svoj doprinos k prizadevanju za dobre, tesne in prijateljske odnose med Italijo in Jugoslavijo. Sodimo pa, da na tem važnem

področju naša manjšina še ni izčrpala vseh svojih možnosti, da še ni postala resničen dejavnik zblizovanja in sporazumevanja med narodi obeh držav, kot bi mogla in morala biti.

Glavni vzrok za to so prav gotovo nerešeni manjšinski problemi, dejstvo, da se mora manjšina še vedno ubadati z vprašanjem lastnega obstoja, skrb, da je ne pomendra in razcefra asimilacijski valj, skratka hudo pomanjkanje pozitivnih norm, tistih »posebnih norm«, s katerimi bi morala italijanska republika ščititi jezikovne manjšine, kot predvideva njen 6. ustavni člen.

Ko torej izražamo svoje zadovoljstvo nad nad vse zadovoljivim stanjem odnosov med Italijo in Jugoslavijo in ko pozdravljamo uradni obisk predsednika Tita, ki te odnose najbolje potrjuje in jih še bolj utrjuje, si hkrati želimo in pričakujemo, da bo srečanje na tako visoki ravni krepko pripomoglo tudi k rešitvi in ureditvi naših manjšinskih problemov, ker so ti neločljiva komponenta širših meddržavnih odnosov, ki se bodo mogli še bolj razvijati in poglobljati le, če se bodo za našo manjšino kot tudi za italijansko manjšino v Jugoslaviji ustvarili taki pogoji, da ne bosta imeli vzrokov za pritoževanje in da ju ne bo venomer mučila skrb za obstoj in nemoteni narodnostni razvoj.

Ameriška zagata v Vietnamu

Komaj nekaj tednov je minilo od tedaj, ko so prihajale iz Washingtona in iz Saigona nad vse optimistične novice o pohodu ameriško-južnovietnamskih trum nad »Ho ši minho-vo stezo«, nad tisti zapleteni sistem poti skozi laosko džunglo, po katerem Severnovietnamci spravljajo v Južni Vietnam masovno pomoč vietkongovcem v moštvu in preskrbi. Slišali smo o hitrem napredovanju južnovietnamske pehote, ki se je vozila na ameriških tovornjakih in tankih, medtem ko so jo iz višine ščitila ameriška letala in helikopterji. Celo »leteče trdnjave« B 52 so posegle vmes in sipale težke tovore bomb na džunglo, da bi »očistile ozemlje«, po katerem bi morali napredovati Južnovietnamci.

Ko so nekateri ameriški časniki in parlamentarci svarili pred pretiranim optimizmom in opozarjali na tveganost takega pohoda, so se oglasili ameriški generali, »strokovnjaki« za džungelsko vojno v Indokini, dokujujoč, da ni ta uohod absolutno nič tvegan in da je celo nujen za hitrejše dokončanje vietnamske vojne. Govorilo se je celo, da bodo južnovietnamske čete po Ho ši minhovi stezi vdrle v Severni Vietnam in da obstoja nevarnost spopada s Kitajsko, ko bodo prodrle do kitajske meje. Režimski generali v Saigonu pa so širokoustno grozili s pohodom v Severni Vietnam in z zasedbo Hanoja.

Zdaj pa niti diktatorska vladavina v Saigonu ne prikriva več, da južnovietnamske trume beže iz Laosa, kolikor jih noge nesejo in srečen je tisti, ki lahko zleze na kako vozilo, da pride hitreje naprej oziroma nazaj. V hipu, ko to pišemo, je po naznanilu predstavnika saigonskega režima je v Laosu le še 5000 mož južnovietnamske vojske, ki so tudi na begu, in pričakovati je, da bodo vsak hip tudi oni prestopili mejo v domačo deželo. Južnovietnamski in ameriški oddelki pa izpraznjujejo po zadnjih vesteh tudi severno-zahodni sektor samega Južnega Vietnama z velikim ameriškim oporiščem Khe Sanh vred, odkoder se je začel pohod nad Ho ši minho-vo stezo. Američani izpraznjujejo baje tudi kakih deset svojih manjših oporišč na tistem področju.

Hiče niti ne poskuša, da bi zanimal pomen tega velikega neuspeha ameriško-južnovietnamskih vojaških sil, in človeka mika, da bi ga primerjal s porazom, ki so ga utrpeli Francozi pri Dien Bien Phuju in ki je bil glavni vzrok njihovega dokončnega umika iz Vietnama. Zdaj vse kaže, da Američanom tudi ne preostaja nič drugega kot umik iz Vietnama. Nihče ne dvomi o njihovi velikanski vojaški moči in da so sposobni s svojim vojnim strojem v najkrajšem času streti povezan odpor

(Nadalj. na 2. strani)

„Kmečki punt“ v Belgiji

Skoro vso zahodno Evropo je zajel val kmečkih demonstracij in nemirov, do najhujšega izbruha kmečke nevolje pa je prišlo v torek v Bruslju, kjer so se zbrali belgijski kmetje in kmečke delegacije iz drugih držav Evropskega skupnega trga na veliko protestno zborovanje. Ta kmečki zbor je bil sklican v zvezi s posvetovanjem poljedelskih ministrov držav Skupnega trga in odbora Evropske gospodarske skupnosti. Zbralo se je okrog sto tisoč belgijskih kmetov, ki so napolnili ceste in trge v središču Bruslja. Policija jih je obkrožila in ni pustila, da bi demonstrirali tudi po ostalih delih mesta, posebno ker so vedno spet skušali grozeče prodreti skozi policijsko zaporo in vdreti pred palačo, kjer so zborovali ministri Evropske skupnosti. Na ministrskem posvetovanju so namreč obravnavali vprašanja, ki zadevajo politiko Evropske skupnosti glede poljedelstva oziroma, kakšne olajšave in podpore naj uživa poljedelstvo v posameznih državah skupnosti, da ne bo v kateri teh držav na slabšem kot v drugi.

Belgijski kmetje zahtevajo zvišanje cen kmetijskih pridelkov in splošno zvišanje življenjske ravni kmetov. Besni so tudi na Holandca Mansholta, ki je izdelal znani načrt, po katerem naj bi v bližnji bodočnosti večina kmetov Evropske skupnosti opustila kmetovanje in se preusmerila v druge poklice; zlasti naj bi ostali industrijski delavci. Po Mansholtovi načrti bi naj izginile vse male in srednje kmetije, ker bi rad napravil iz kmetij velike obrate, ki bi producirali z industrijsko racionalnostjo in produktivnostjo.

Iz manjših pretefov s policijo, ki je odbijala navale kmetov s solzivnimi bombami in brizgalnami, se je porodil silovit izbruh, v katerem so kmetje besno razbijali trgovine, prevračali in zažigali avtomobile, podirali semaforne drogeve ter vdiral z njimi vrata trgovin; blago iz razbitih prodajalnic so trosili po cestah. Zvečer je bilo središče Bruslja podobno bojišču: vsepovsod razbitine, pogorišča, razrite ceste, kupi smeti in prevrnjeni avtomobili ter tramvaji. Demonstranti so prevrnili in zažgali pet tramvajev in na desetine avtomobilov. V spopadih s policijo je bil ubit mlad kmet, oče dveh otrok. V tilnik ga je zadela solzivna bomba. Hudo sta bila ranjena en demonstrant in neki policijski komisar. Kmetje so mu razbili glavo. Lažje ranjenih pa je bilo 140 kmetov in kakih 50 policistov.

KMEČKE DEMONSTRACIJE TUDI V AVSTRIJI

Pretekli dnevi so tudi avstrijski kmetje priredili velike demonstracije za izboljšanje svojih razmer. Priredili so »pohod na Dunaj«, da bi prisilili vlado, da vzame v pretres njihove zahteve. S sedem tisoč traktorji so za cel dan blokirali glavne dunajske ceste. Podobne demonstracije so priredili po posameznih avstrijskih zveznih deželah.

Avstrijski kmetje zahtevajo zvišanje cen kmetijskih pridelkov, zlasti mleka. Cene kmetijskih pridelkov so namreč iz raznih razlogov, predvsem tudi zaradi blokiranja cen določenih živil, močno zaostale za cenami industrijskih izdelkov. Tako morajo kmetje drago plačati vse, kar kupijo, in zelo poceni prodajati, kar pridelajo. Kmetovanje postaja dejansko nerentabilno in to poganja mlade ljudi s kmetij v mesta in industrijske kraje, kmetije pa ostajajo brez delovnih rok in starši na stara leta brez opore ter naslednikov. Kmetije prihajajo v tuje roke, največkrat pa jih poceni kupijo bogataši iz

mest, da si v njih uredijo počitniške hiše ali jih prezidajo v penzije za turiste. Marsikje so naredili iz njih nočne lokale za »izletnike« iz mesta.

Iz podobnih razlogov je že prišlo do kmečkih demonstracij tudi v Zahodni Nemčiji, na Danskem, v Franciji in Holandiji. Gibati pa se začnejo tudi norveški kmetje. Glavni vzrok kmečkih demonstracij je neobčutljivost vlad za probleme kmetijstva. Vse vlade so namreč razvijale predvsem industrijo in ker so industrijski delavci trdno povezani v sindikate, so izsilili vedno spet krepka povečanja plač, medtem ko kmetje dolgo niso spoznali pomena kmečke strokovne organizacije in enotne akcije ter so v tekmi »razrednega egoizma« za višjo življenjsko raven zaostali. Njihov pritisk na vlade ni bil zadosti močan. Poleg tega so plade ponekod vodile »socialno« politiko na račun kmetov. Da bi zagotovile čim nižje cene najnujnejših živil, so blokirale cene mleka, žita itd., niso pa blo-

kirale cen najnujnejših industrijskih izdelkov, ki jih potrebujejo kmetje, npr. tekstila, čevljev, poljedelskih strojev, umetnih gnojil in gradbenega materiala za popravilo in prenavljanje kmečkih poslopij. Kmetje so dolga leta to prenašali in se pritoževali, v upanju, da se bo položaj tudi zanje obrnil na bolje. Ker pa se to ni zgodilo, jih je zagrabil jeza in so se odločili za demonstracije.

—0—

V Italiji se grozno množijo kriminalna nasilna dejanja, zlasti roparski napadi na banke in zlatarne. Največkrat se roparji srečno izmuznejo roki pravice.

V Jugoslaviji so se vnele živahne polemike o ukrepih nove gospodarske stabilizacije, zlasti med Hrvati in Srbi.

Na Finskem je prišlo do vladne krize, predvsem po krivdi komunistične stranke, ki je znotraj vlade uganjala »opozicijo«.

Ameriška zagata v Vietnamu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Severnovietnamcev ter zasedi celo Severni Vietnam, če bi hoteli, toda tega iz političnih razlogov ne morejo storiti. Tudi gverila bi se verjetno vlekla naprej, in zdaj je že očitno, da ji Američani z vso svojo težko in industrijsko popolno oborožitvijo niso kos. Ko lopnejo s svojimi tanki in letalnimi trdnjavami po enem kraju, se pojavijo gverilske bolhe na drugem, in Pentagon do danes še ni skotil strokovnjakov za učinkovite nastope proti gverilcem.

To dejansko tudi že ni več stvar vojaških, ampak tehnično-industrijskih strokovnjakov in sociologov. Ti dvoji v zadnjih letih vedno bolj opozarjajo na dejstvo, da čim popolnejši postaja tehnično-industrijski aparat, tem ranljivejši je za vsako motnjo, ker je ravno zgrajen na sistemu popolne učinkovitosti in skladnega delovanja vseh sestavnih delov. Kakor hitro zaide vanj »tuje telo«, gre k vragu vsa učinkovitost. Vojaški stroj moderne vojske pa ni drugega kakor ena plat moderne tehnično-industrijske zmogljivosti. Danes je gverilska vojna neprimerno lažja in učinkovitejša, kakor je bila npr. v srednjem veku ali v začetku novega veka. Slovenski kmečki puntarji ali Azteki in Inki niso mogli organizirati učinkovitega gverilskega vojskovanja proti četam svojih zatiralcev, kajti ti so bili še prav tako navajeni na preproste oblike vojskovanja in bi bili lahko prav tako izkoriščali teren kot kmetje ali Indijanci.

Danes pa je to drugače. Moderna težka oborožitev v džungli je približno tako učinkovita, kakor če bi hotel kdo tam postaviti najmodernejšo tovarno, ki bi ji manjkale vse potrebne infrastrukture.

Toda, kot rečeno, ni vojaška šibkost tista, ki je povzročila neuspeh Združenih držav v Vietnamu. Vzroki njihovega neuspeha in skrajše neizogibnega poraza je politična nesposobnost Združenih držav, da bi rešile vietnamski problem. Ameriške čitalnice po svetu so polne knjig o svetovnih političnih problemih, debelih znanstvenih študij, ki jih izdajajo ameriške univerze in razne ustanove. Po njih bi človek sklepal, da so politične vede v Združenih državah na zelo visoki stopnji. Pri tem pa je ameriška politika zelo niz-

ke kvalitete. Narekujejo jo oportunizem in hipne politične ali gospodarske koristi, pri čemer je glavno vodilo ameriške politike: »držati vedno s tistim, ki ima oblast v rokah, ker edino ta jim lahko kaj nudi«. Zato so držale Združene države z diktatorjem Battistom proti upornemu gibanju, ki ga je vodil Fidel Castro, in so dobile pred nos komunistično Kubo, kar se ne bi bilo zgodilo, če bi bile podprle upravičen upor mlade kubanske inteligence in kmetov. Iz istega razloga so podpirale ali podpirajo Združene države centralistične diktature v Kongu, v Nigeriji, v Španiji, v Grčiji, v južni Ameriki, v Južnem Vietnamu in v Južni Koreji ter na Formozi. Kjerkoli predstavljajo Američani oporo kakega režima, je ta režim diktatura, kar ne more biti samo slučaj, ampak posledica sistema, ki se ga drži ameriška politika v svetu: podpiraj močnejšega proti šibkemu, diktaturo proti idejnemu in političnemu pluralizmu, številnejšega proti manjše-vilnemu.

S tem nočemo reči, da se tudi Sovjetska zveza, Anglija in druge velike sile ne drže tega sistema. Toda pri Američanih je tem usodnejši, ker so najmočnejša sila na svetu, in tembolj razočara, ker je demokratični svet še po drugi svetovni vojni videl v Združenih državah ščit demokracije in vzor demokratičnega načina življenja, z njihovo veliko notranjo svobodo. Načela, ki so jih proglasili Truman, Eisenhower in Kennedy, so našla odmev v srcu vsakega demokratičnega človeka, ki ljubi svobodo in mu je pri srcu samoodločba narodov. Nenadno pa smo presenečeni spoznali, da so Združene države same izdale ta načela in se oprijele »načela«: kaj bolj nese in kaj je njim samim koristnejše. Te »koristi« pa so seveda samo navidezne, dokaz za to je velik padec moralnega ugleda Združenih držav v svetu in tudi učinkovitost njihove politike in njihove vojaške sile, kot prav v primeru iVietnama. Ni čudno, če se ameriška študentska mladina upira taki politiki in politični miselnosti ter prireja demonstracije proti njej.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20. 4. 1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphis, Trst

Naši pogledi ■ Mladinska skupina ■ Naši pogledi

TRŽAŠKI ŠKOF

Ni dvoma, da so na svetu med množico škofij take, je lažje voditi, in druge, ki so prav težke. Tržaška škofija spada gotovo med te slednje, ker živijo v njej kristjani z različno zgodovinsko preteklostjo, z različnimi družbenimi in tudi političnimi izbirami, predvsem pa ker v duhu novih odnosov v cerkvenem življenju prihaja vedno bolj do izraza zavestna pripadnost dela tržaških kristjanov k slovenski Cerkvi. Da se prav razumemo, ne gre tu toliko povezavo kristjanov slovenske narodnosti k ljubljanski metropoliji, kolikor za zavest, da mora biti slovenske Cerkve živo prisotna tudi v tržaški škofiji kot njen osnovni in avtohtoni del. Da prav razumemo tudi odtuženost tržaške kurije zlasti od delavskega sloja, moramo pomisliti na zgrešene zgodovinske izbire tržaškega nadškofa Santina v zadnjih desetletjih, v času pač, ko je bil na čelu tržaško-koprške škofije.

Danes mora vsak škof priznati, da škofij ni več mogoče voditi avtoritativno, ampak, da postane avtoriteta učinkovita šele, ko jo ljudje sprejemajo in jo razumejo, ko čutijo, da škofove odločitve upoštevajo njihove želje in zahteve v cerkvenem življenju, torej da so oni sami v tem življenju nenehno živo prisotni, da so njegov aktivni, stvariteljski del. V tej luči lahko razumemo besede kardinala Suenensa, ko pravi: »V teku stoletij se je način izvajanja avtoritete močno spremenil. Zadnji čas je že, da se tega zavemo, čas za star režim je mimo. Znotraj škofijskih svetov mora imeti največjo težo mnenje tistega, ki se izkaže za najbolj pristojnega kristjana, Kristusu najbližjega, najbolj odprtega za njegovo modrost in najbolj učljivega v njegovi luči.«

Marsikje po svetu je že prišlo do take neposredne vključitve kristjanov v vodstvo lokalnih cerkvenih organov in nujno je, da bo prej ali slej do tega prišlo povsod. Zdi se pa, da je tržaška škofija še zelo daleč od tega cilja, saj so nadškofovi sklepi večkrat v nasprotju z željami vernikov. Zdi se tudi, da je tržaški škofovski svet, v katerem je nekaj laikov in tudi nekaj Slovencev, postavljen zgolj iz neke formalnosti, kot stvar, ki si je nihče v vodilnih krogih škofije ne želi. Ljudje, ki so v njem, pa tudi ne pokažejo tiste iniciative, odločnosti in nepopustljivosti, ki je nujno potrebna, če hočejo doseči kaj novega.

Sploh pa bi morali voditi škofije, kot je tržaška, mlajši in bolj dinamični ljudje, ki so vsekakor bolj občutljivi za potrebe in želje svojih vernikov. Na tak način bi se morda le razvejalo in tudi globinsko razživelo cerkveno življenje na Tržaškem. Morda bi tudi Tržačani, Slovenci in Italijani, čutili potrebo po ožjih cerkvenih skupnostih v vaškem ali

rajonem obsegu. Morda bi le sestavili skupino mladih kristjanov, ki bi bili pripravljeni poglobljati vrsto teoloških in pastoralnih problemov.

Rasti cerkvenega življenja pri nas prav gotovo ne koristijo razne diskriminacije do slovenskih vernikov, pa tudi glasilo škofije (samo v italijanščini!) »Vita nuova« to rast bolj duši kot pa jo pogojuje. Slovenci bi radi videli poleg tega večjo in stalno povezavo naše škofije z duhovniki in cerkvenim življenjem iz slovenskega Primorja in seveda s cerkvenimi centri v Ljubljani in Mariboru. Vsekakor pa bi moralo priti do večje angažiranosti škofijskih krogov v duhu ekumenskega zbliževanja.

Ob vsem tem razmišljanju mladi tržaški kristjani ne moremo prav razumeti, zakaj se Vatikan noče odločiti za novega tržaškega škofa, ki bi razumel in bi tudi hotel rešiti vrsto težkih problemov, ki tarejo cerkveno življenje te škofije. Dosedanje vodstvo je imelo menda veliko let na razpolago, da bi napravilo korake v to smer. Ker do tega ni prišlo, je zamenjava, obnova in preosnova tržaške kurije neobhodno potrebna, če Vatikan želi, da pride do večje povezave vernikov in cerkvene hierarhije. V nasprotnem primeru je jasno, da bo med obema prišlo še do večjih razlik in torej prav nasprotno od tega, kar je priporočal II. vatikanski koncil.

Igor

Antena - česa?

Tednika Antena, ki izhaja v Sloveniji, najprej nisem imela namena resno obdelati, ker list očitno nima velikih ambicij. Pozneje pa mi je prišlo na misel, da je to ena najpopularnejših revij za mladino, ki izhaja v zelo visoki nakladi in da zato odraža okus povprečnega mladostnika v Sloveniji.

Zato jo tu jemljem v pretres in se najprej sprašujem: kaj hoče Antena? Najprej hoče ugajati in sicer najširši publiki. Izbrala si je torej potrošniško družbo in se ji skuša kolikor mogoče prilagoditi. Prelistala sem jo in našla v njej prav vse: športne novice, ljubezenske zgodbe, pesmi, skandale, kozmetiko, teste, čenče in zanimivosti. Tudi slike so raznovrstne: od ljudskih ansamblov do tujih (po možnosti slečenihi) igralke. Intervjuji s pevci, debate o humorju, cele strani, kjer se zgodba ne premakne iz spalnice. Vse, čisto vse, pravi potpuri.

Stalnih rubrik je več: zaupne besede (odgovarja oseba, ki združuje psihologa, kozmetičarke, seksologa in še kaj), zgodbe, ki jih pišejo bralci (zanimivo je seveda, katere uredništvo

objavi). Najpogostejša prizorišča teh zgodb so podstrešne sobe, spalnice in kopalnice, kjer je disci-samouki grejo nekak naturalizem. Ta se jim morda posreči, a le v »pikantnih« scenah, ko pa stopijo ven, v naravo, ga je že konec. Sledijo še reportaže, horoskop, križanke.

Da ne bi bila pristranska, sem pregledala in prebrala več števil in naredila majhno statistiko.

Antena obsega 96 strani. Povprečno na 35 straneh so slike in reklame, zato je golega teksta okoli 60 strani. Od teh obravnava 25 strani pevce in filmske igralce, na 15 straneh je glavni argument spolnost v raznih oblikah (zgodbe, intervjuji i.t.d.), na preostalih 20 pa druge zgodbe, križanke in prigode iz slovenskega javnega življenja.

Zaključne ugotovitve so jasne: Antena ruši tradicijo, Antena ruši konformizem, tabuje, ozkost, Antena ruši vse staro in se proglašja za revijo mladih. A zastoj iščemo na ruševinah nove temelje. Zastoj se sprašujemo, kakšno naj bo moderno, novo, mlado življenje, ki ga hoče Antena predstavljati.

Antena navaja dejstva, misli, izjave iz življenja lahke glasbe, filma, športa, vnaša v slovenski svet velikomestni duh iz najrazkošnejšega in tudi najbolj praznega in površnega svetovnega ambienta. Iz vseh njenih strani diha jasen poziv: pogledjte, kako žive tisti, ki se imajo bolje od vas!

Antena skuša zmanjšati pomen vsakega človeškega konflikta (poglejmo samo zaupne besede), ovinkariti mimo socialnih vprašanj in mimo globoke stiske in praznine, ki glodata v današnjem mladostniku. Vključuje se v proces, ki hoče človeka poplitviti in mu odganjati vsa globlja vprašanja in dvome. Zame je obstoj revije, kot je Antena, v socialistični družbi nepojmljiv; kajti poleg tega, da vztrajno pobija preko ust zvezdnikov najvišje človeške vrednote, kot sta pravičnost in poštenost, pobija tudi socialni čut: pojem veličine dela in življenjske zavzetosti.

Mislim, da nisem krivična, če jo uvrščam med tiste pojave, ki s pretvezo razvedrila usmerjajo slovensko mladino stran od vrednejšega, odgovornejšega, etično polnega življenja in ki jo navajajo k egoizmu, brezobzirnosti in neodgovornosti, dokler človeka ne napolnijo s pošastno praznino. Ta praznina pa je v današnjem mladostniku že tako in tako prevelika, da bi si Antena smela privoščiti širokopotezno zavajanje svojih bralcev k takemu izživljanju.

Antena je čisto komercialna in plitva revija in se prav čudno postavlja v slovenski kulturni prostor, ki pozna vse drugačno in zahtevnejšo revijalno tradicijo.

K temu pa še sociološka ugotovitev. Uredništvo revije ve, da je Antena za študenta z resnim odnosom do kulture in do vsakdanjega življenja nezanimiva; ve tudi, da mladega delavca njen malomeščanski in nesocialni ton odbija; ve, da je za resnega vzgojitelja njen neresen pristop k življenjski problematiki nesprejemljiv. Za koga torej tiska revijo? Za tisto neizoblikovano mladino, ki se teden za tednom, podzavestno ob Anteni uči, kako postati moralno in socialno neobčutljiva masa, kako pozabiti na to, kar je danes v največji nevarnosti: namreč človek sam. To pa ni ne prav, ne pošteno in Antena dela prav majhno uslugo socialistični družbi, da ji gradi ljudi brez etičnih dimenzij.

Alenka

Prijateljem se moramo najprej opravičiti za večkratno menjavo oblike Naših pogledov, toda upoštevati je treba, da šele iščemo primeren izraz naši tiskani govorici. Upali smo, da bomo lahko objavljali po več člankov v isti številki, vendar zaradi omejenega prostora ne moremo. Zato je več zanimivih člankov ostalo za prihodnje številke. Kljub temu pa bi radi videli, da bi se oglasili s svojimi prispevki še drugi mladinci, da bi postala naša tribuna privlačnejša in zanimivejša.

In še. Svoj čas smo napovedovali vrsto člankov v zvezi z zadnjo Truhlarjevo knjigo in Beličičevo kritiko nanjo. Na mizi se nam je nagrmadilo toliko gradiva, da bo treba misliti na daljši esej namenjen našemu revijalnemu tisku.

Tržaškega

Izvršni odbor Slovenske skupnosti o aktualnih problemih

V sredo, 24. t. m., se je sestel Izvršni odbor Slovenske skupnosti in obravnaval vrsto aktualnih političnih vprašanj. Med drugim je z zadovoljenjem vzel na znanje nastanek rajonskih konzult v tržaški občini in izrazil prepričanje, da bodo konzulte uresničile upravno decentralizacijo in da se bodo v njihovem okviru dejansko reševala mnoga krajevna vprašanja, katerim doslej niso posvečali dovolj pozornosti. Prav tako bodo morale konzulte stalno odražati potrebe in pravice slovenskega prebivalstva.

Izvršni odbor je tudi izrazil svojo zaskrbljenost zaradi mnogih pojavov nasilja izrazito fašističnega značaja, ki so se v zadnjem času zgodila v mnogih mestih, med njimi tudi v Trstu. Slovenska skupnost zahteva, da odgovorne oblasti v kali zatrejo vsak poskus fašističnega nasilja. Slovenci smo na svoji koži pregloboko občutili fašistični teror, da bi sedaj mirno mogli trpeti kakršenkoli poskus ponovnega oživiljanja črne, fašistične diktature. Slovenska skupnost si bo zato po svojih močeh odločno prizadevala povsod, kjer je prisotna, in v vseh organih, v katerih ima svoje demokratično izvoljene predstavnike, da se naredi konec vsakršnemu fašističnemu nasilju.

»MATERINSKI DAN« NA OPČINAH

V nedeljo 21. t. m. je bil na Opčinah »materinski dan«, ki ga je pripravil odbor Finžgarjevega doma.

Prireditev je bila razdeljena na dva dela. Najprej nam je zaigral ansambel »Naši mladi« nekaj pesmi, Marina Foschini in Barbara Škerlavaj pa sta nam lepo zapeli poleg drugih tudi pesem »Če študent na rajžo gre«.

Tudi naši najmlajši so hoteli pozdraviti s petjem in recitacijo svoje mamice.

V drugem delu nam je študent Znanstvenega liceja Boris Pangerc prebral ganljiv spis »Pomlad 1956«. Za materinski dan bi ne bil mogel brati nič primernejšega, kot te svoje spomine na pokojno mamo. Naj omenim še učence osnovne šole, ki so pristrčno deklamirali nekaj pesmic.

Alenka Rebula je za konec napovedala še tri pesmi mladinskega zborčka iz Finžgarjevega doma pod vodstvom Staneta Maliča in mladinski ansambel »TAIMS«, ki je zaključil »materinski dan«.

E. J.

VIDALI NI PREPOZNAL NAPADAVCA

Bivši komunistični senator Vittorio Vidali, ki je bil prejšnjo nedeljo napaden na tržaški železniški postaji in je v nevarnosti, da bo zaradi udarca ob oko, in dr. Laura Weiss, ki je bila ob njem v hipu napada, sta priredila v torek dopoldne tiskovno konferenco na sedežu tržaške sekcije KPI.

Vidali je povedal, da je prepričan, da je bil napad nanj premišljen in vnaprej pripravljen. Sumljivo je bilo, da se je tedaj nahajala tam skupina neznanih mladeničev. Tudi dr. Weiss je izjavila, da meni, da je bil napad nameren.

Oba pa sta izjavila, da v človeku, ki se je sam obtožil napada na Vidali, ne prepozna napadavca, čeprav so Vidali soočili z njim. Zato je dozdevni krivec zdaj že na začasnih prostosti.

Izvršni odbor Slovenske skupnosti je z zadovoljenjem ugotovil, da sta vladi Italije in Jugoslavije premostili težave, ki sta lani decembra onemogočile obisk predsednika jugoslovanske republike v Italiji. Slovenska skupnost izraža prepričanje, da bo obisk predsednika Tita v Italiji pomenil nov korak na poti dobrih sosedskih odnosov in iskrenega prijateljstva med obema državama in da bo hkrati pomenil nov korak na poti reševanja slovenskih manjšinskih pravic, ki so zapisane v mednarodnih obvezah in ki jih jasno predvideva italijanska ustava, katera je sad odporniškega gibanja in demokratičnega hotenja ogromne večine italijanskega ljudstva.

PREJELI SMO

DVOJEZIČNI NAPISI

Osnova za dejansko enakopravnost Slovencev v Italiji je načelo dvojezičnosti. Dejansko se dvojezičnost izvaja tudi z dvojezičnimi napisi. Zadnje čase smo opazili nekaj dvojezičnih tabel, ki jih je postavila tržaška pokrajina, nekaj dvojezičnih napisov in imen cest po slovenskih mozeih v tržaški občini, okoliške občine skušajo dosledno izvajati načelo dvojezičnosti. Cestne table z urniki maš, ki so jih postavile razne ustanove, pa so izključno v italijanščini. Medtem ko so na Južnem Tirolskem dvojezične, so v tržaški pokrajini le v italijanščini celo tam, kjer so slovenski verniki v večini in so v cerkvi le slovenske maše. Table so postavljene

predvsem za turiste, ki so spričo najbolj odprte meje v Evropi pretežno iz sosednje Slovenije.

Table, ki nosijo napis le v italijanščini, torej teptajo načelo dvojezičnosti, diskriminirajo in žalijo slovenske prebivalce in vernike ter pri namenu, da so kažipot turistom, opravljajo svojo nalogo le delno. Slovenska narodna skupnost v Italiji upravičeno zahteva, da se krivica popravi, in pričakuje v najkrajšem času ureditev dvojezičnih napisov.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB
krožek za družbena vprašanja
Trst, Ulica Donizetti 3

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE

William Shakespeare

MACBETH

Scenograf: Sveta Jovanović

Kostumograf: Mira Jarčeva

Glasba: Ivo Petrič

Prizori borb: Andrej Zajc

Režiser: ŽARKO PETAN

Nastopa ves igralski ansambel Drame, v naslovni vlogi:

BORIS KRALJ

V soboto, 27. t. m. ob 21. uri (Abonma premier-ski, Red A in mladinski v četrtek)

V nedeljo, 28. t. m. ob 16. uri (Abonma Red B - nedeljski popoldanski, okoliški in mladinski v sredo)

Zaradi združitve abonmajev in nujne nove porazdelitve sedežev, vljudo prosimo vse abonente, ki si predstave ne nameravajo ali ne morejo ogledati, da nam to čimprej, vsekakor pa najkasneje do petka, sporočijo na tel. 734-265 vsak dan od 10. do 12. ure.

Deželni zakoni za pospeševanje turizma

S povišanjem družbenega dohodka se povišajo seveda tudi dohodki države, kar ji daje možnost, da pospešuje dotične dejavnosti z dajanjem prispevkov. Ena najbolj interesantnih dejavnosti za obmorske in druge kraje, ki razpolagajo z naravnimi lepotami, je turizem, ki je postal n.p.r. v Italiji glavni vir dohodkov v tuji valuti. Ker je ta ena najmodernejših in še zdaleč ne izkoriščenih dejavnosti, skušajo seveda državni organi na vse načine pospešiti njen razvoj. Eden od teh načinov je prav dodeljevanje prispevkov. Poglejmo, kakšna je situacija v deželi Furlanija - Julijska krajina, kjer vsa pristojnost glede turizma pripada deželnim organom.

Prvi zakon glede turističnih prispevkov je deželni zakon št. 16 z dne 25.8.1965, ki predvideva 25 odst. prispevka za vsako gradnjo, dogradnjo ali popravilo objekta, ki bo služil turizmu (hoteli, penziji in itd.).

Posebna komisija je odgovorna za dodelitev prispevkov, ki se lahko vprašajo za gradnjo, za nakup opreme in tudi za nakup potrebne zemljišča. Dne 31. januarja vsakega leta zapade rok za vložitev prošnji.

Drugi zakon pa predvideva prispevek na pasivnih obrestih do 3 odst. za razna dolgoročna posojila (mutui) pri gradnji velikih turističnih objektov. To je deželni zakon št. 24 iz dne 26.8.1966.

Tretji zakon, ki pomaga najbolj razširjeni kategoriji turističnih gospodarstev, je deželni zakon št. 21 iz dne 24.8.1967. Namenjen je namreč privatnikom, ki oddajajo opremljene sobe ali

stanovanja. Prispevek za dograditev teh prostorov ali njihovo ureditev v tujske sobe ali za nakup potrebne opreme je v višini 50 odst. do največ 500.000 lir prispevka. Namenjen je tudi lastnikom restavracij, gostiln in drugih tovrstnih javnih lokalov za gradnjo, popravilo in nakup opreme v višini 25 odst. do največ 1.000.000 lir prispevka.

Ta zakon se je — morda zaradi hitrice pri glasovanju ali zaradi pritiska izključenih kategorij od drugih turističnih prispevkov — »rodil« preskromen, nerealen; zelo malo zasebnih turističnih delavcev se ga je namreč poslužilo. V celi tržaški pokrajini, se je obrnilo na deželno odbornišтво za turizem s prošnjo za prispevek iz sklada tega zakona samo šest oseb v zadnjih dveh letih.

Zato je deželno odbornišтво za turizem dalo predlog za nov zakon te vrste, seveda z večjimi dotacijami. Predvideno je vsaj za 1.000.000 lir skupno za zasebne sobe ter 5.000.000 lir skupno za javne lokale. V smislu decentralizacije in za skrajšanje dokumentacije pri vlaganju prošnji za tozadevne prispevke bodo prošnje sprejemali izključno občinski uradi in slednji, po ugotovitvi določenih podatkov, bodo poslali prošnje na deželno odbornišтво za turizem. Zakon je v pripravi in čez mesec ali dva bi moral biti izglasovan.

Opozoriti, posebno domače ljudi, ki se ukvarjajo direktno s turistično dejavnostjo, je treba na naslednje: vsaka gradnja, dograditev, popra-

(dalje na 5. strani)

PRIMORSKA POJE

V okviru nastopov pevskih zborov iz Slovenije in iz zamejstva, ki jih je priredila Slovenska prosvetna zveza pod naslovom Primorska poje 1971, so se odlikovali tudi pevski zbori iz Gorice. Na koncertu v koprskem gledališču so se uvrstili na prva tri mesta zbori »Lojze Bratuž« iz Gorice, »Srečko Kosovel« iz Ajdovščine in primorski akademski zbor iz Ljubljane.

Podobna prireditev je potekala v nedeljo v veliki prosvetni dvorani v Bukovici. Nastopilo je petnajst zborov. Najboljša sta bila zbor »Vasilij Mirk« s Proseka in »Mirko Fillej« iz Gorice. Polna dvorana, ki drugače služi bolj za plesne zabave, je kar grmela od navdušenja. Navzoči, posebno mladina, so dokazali, da jim je še pri srcu kulturna prireditev in naša lepa pesem, ki ogreje že tudi mnoga mrtva srca, in to še bolj kot hrupna zabava brez vsebine. Pevci in poslušalci so se razhajali s prepričanjem, da če Primorska poje, bo še čakala krepak kulturni razvoj v bratskem sodelovanju.

Števerjan

OBČINSKE IN PROSVETNE ZADEVE

Vse naše ceste in druga javna dela bodo še pred poletjem urejena. Podjetje Calcisono je že začelo z deli za razširitev in asfaltiranje cest po ščednem v Gaberskem koncu. Prav tako tudi ceste od Dvora do cerkve in trga pred njo. Stroški bodo znašali približno 55 milijonov lir. 80 odst. bo prispevala deželna uprava, 20 odst. pa občina. Deželna uprava bo krila tudi nekaj stroškov za dokončno ureditev občinske stavbe in namestitve centralne kurjave. Po dosedanjih sklepih se bo ukinila osnovna šola na Valerišču. Otroke, kakor tudi one iz otroškega vrtca bodo vozili v šolo v Števerjan. V ta namen bo občina kupila posebno prevozno sredstvo.

Tudi prosvetno društvo F. B. Sedej je razvilo v mesecu marcu prav živahno delavnost. Dramska družina istega društva je dosegla lepe uspehe z igrami Zenitev, Snubač, Matevin greh. V načrtu ima še druge nastope.

Delovati je začel tudi otroški vrtec v Števerjanu. Obiskuje ga nad 30 otrok iz vseh zaselkov. Oskrbuje pa ga v splošno zadovoljstvo šolske sestre.

TELEFONSKI IMENIKI

V mesecu maju bodo začeli razdeljevati v goriški pokrajini nove telefonske imenike. Razdeljeni bodo do 31. III. Telefonska mreža in število naročnikov se vedno bolj širi. Računajo, da bo število narastlo do konca leta na 15 tisoč samo v goriškem okrožju.

Šolniški seminar v Gorici

V ponedeljek popoldne se je začel v podzemskih prostorih telovadnice na slovenski nižji srednji šoli v Gorici petdnevni seminar za slovenske učitelje in profesorje. Navzoče šolnike in predavatelje iz Ljubljane je pozdravil šolski skrbnik dr. Angliotetti. Po udaril je korist takih tečajev, ki črpajo iz vrelcev dveh kultur, za modernizacijo in živitev pouka. Pozdrave sta izrekla še voditeljica tečaja ravnateljica Lojkova in profesor Remer v imenu šolskega sindikata, ki je dal pobudo za seminar.

Po teh uvodnih besedah so se v eni učilnici zbrali učitelji in so poslušali predavateljico z ljubljanske pedagoške akademije

Pevma

Slovo od gospoda Rutarja

V nedeljo je čakala farna skupnost v Pevmi pomenljiv in ganljiv praznik. Od svojih ljubljanih faranov je vzel slovo dosedanji župnik g. Rutar, ki je tri in trideset let vodil dušno pastirstvo v Pevmi. Več rodov je šlo skozi njegovo duhovno in narodno občestveno šolo v najtežjih časih. Vodil je tudi verske družbe, domačo posojilnico in prosvetno društvo.

K župnikovem slovesu in ustoličenju novega župnika g. Stanka Premrla je prihitel goriški nadškof v spremstvu svojega kancelerja in tajnika. Pred cerkvijo pod slavolokom je bil slovesen sprejem. Cerkev je bila izredno lepo okrašena in natlačena z ljudmi. Nadškof se je v prijetnem, slovenskem nagovoru poslovil od župnika Rutarja in se mu je tudi zahvalil za dolgoletno delo v težki fari.

Izraz priznanja je prejel tudi od Vatikana, ki ga je povzdignil v čast monsinjorja. Z ganljivimi besedami se je odhajajoči pastir poslovil od svojih ovčic in faranov. Slovo je težko, saj so prirastli drug na drugega, čreda in pastir.

Nadškof in oba župnika so somaševali ob lepem petju in zbrani pobožnosti vse sose-

ske, ki jo je ob sklepu pozdravil še novi župnik.

Novemu dušnemu pastirju izražajo faradi še enkrat spoštljive pozdrave. Dosedanjemu farnemu očetu pa voščijo vsaj nekoliko oddiha v zasluženem pokoju z željo, da ne bi pozabil na nas, kakor tudi mi ne bomo na njega.

— o —

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU - SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA - GORICA - ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE - GORICA - v sodelovanju z E.M.A.C. iz GORICE
GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE

William Shakespeare

MACBETH

Scenograf: Sveta Jovanovič

Kostumograf: Mija Jarčeva

Glasba: Ivo Petrič

Prizori borb: Andrej Zajc

Režiser: ŽARKO PETAN

Nastopa ves igralski ansambel Drame, v naslovni vlogi:

BORIS KRALJ

V ponedeljek 29. t.m. ob 20.30 v gledališču »G. Verdi« v Gorici

Vozni red avtobusov za predstavo:

Avtobus št. 1 vozi skozi: Pevma odhod ob 19.35, Oslavje, Števerjan - Dvor odhod ob 19.45 - Bukovje, Podgora

Avtobus št. 2 vozi skozi: Vrh odhod ob 19.45, Rupo, Peč

Avtobus št. 3 vozi skozi: Doberdob odhod ob 19.45 - Poljane

Avtobus št. 4 vozi skozi: Jamlje odhod ob 19.45 - Dol, Gabrje, Sovodnje, Štand, ...

— o —

S Tržaškega

DEŽELNI ZAKONI ZA POSPEŠEVANJE TURIZMA

(Nadaljevanje s 4. strani)

vilo (tu je všteto tudi prepleškanje!) ter pri nakupu opreme, torej vse kar se naredi v prostori, ki so namenjeni tujskemu prometu, so po zakonu deležni prispevka. Torej je treba pravočasno povpraševati in se pozanimati pri vseh pristojnih uradih. Ampak zgodi se, in to v večini primerov, da naši ljudje, ali iz obzira ali drugače, zelo redkokdaj vprašajo po ustreznih informacijah, ki jih dobijo v svojem jeziku (in če ne, morajo to zahtevati!) pri vseh turističnih ustanovah in z novim zakonom tudi pri občinskih uradih.

To velja predvsem za tržaški Kras, kjer se neprestano stopnjuje povpraševanje meščanov in drugih, tudi tujih turistov po privatnih sobah, apartmajih, vilah, vikend-hiščah in drugem. Torej bi bilo dobro, da bi si naš človek sam napravil potrebne infrastrukture, za gradnjo katerih je prav po zakonu deležen te nagrade, te vzpodbude! To pa je pravica, ki jo je treba seveda izkoristiti, saj državni prispevki prihajajo iz denarja, ki ga mi vsi dajemo z direktnimi ali indirektnimi davki. Torej vsak obzir je v tem primeru čisto odveč!

L. K.

GLEDALIŠČE

V okviru gledališke sezone v Gorici bo gostovalo v ponedeljek 29. t. m. ob 20.30 v dvorani G. Verdi Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane s Shakespearovo dramo Macbeth. Režira Žarko Petan. Naslovno vlogo ima Boris Kralj.

Preskrbljeno je za prevoz z avtobusi. Odhodi z Dvora, Vrha in Doberdoba so določeni ob 19.45.

PREDAVANJE — RAZSTAVA

Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici nadaljuje niz predavanj o temi Vprašanja sodobnega človeka in naša stvarnost. V četrtek 1. aprila ob 20.30 bo predaval v Mali dvorani Katoliškega doma mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič o temi Smrt Boga, smrt človeka.

Obenem prireja SKAD tudi razstavo mladih slikarjev. Odprta bo od 31. marca do 15. aprila, in sicer ob delavnikih od 17. do 20. ure, ob praznikih pa od 10. do 13. ure. Razstava bo v Katoliškem domu v Gorici.

Danico Golli, ki je goriška rojakinja, hči nekdanjega kmetijskega strokovnjaka Justa Ušaja. Govorila je o metodiki pouka slovenščine na osnovni šoli.

V drugi učilnici je pa profesorjem predaval o sodobni slovenski književnosti asistent na filozofski fakulteti ljubljanske univerze Matjaž Kmecl. Ta oris, ki ga je Kmecl podal tudi v svoji zadnji literarni zgodovini, je navzoče zelo zanimal.

Predavanja si sledijo po določenem redu. Vsa seveda ne izčrpajo naše stvarnosti, ker so tudi pedagoški prijemi v Sloveniji drugačni kot na naših šolah.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Kristjan z občutkom za čas

Predvelikonočno srečanje z Lojzetom Šuštarjem v Trstu

Po dolgem času je v predavanju kristjana stalo v ospredju spraševanje o temeljih lastnega verovanja in krščanskega življenja in ne tradicionalno sojenje ljudem in svetu. Končno nastop predavatelj - katoličan, ki govori z umirjenim prepričanjem nekoga, ki zaupa v človeka. Dr. Lojze Šuštar, škofovski vikar v Churu v Švici, se je v okviru verskih predavanj, ki jih je organiziral Marijin dom v ul. Risorta v Trstu, predstavil kot človek z najbolj suverenim in torej odprtim odnosom do sodobnih vprašanj, obenem z vsem tistim, kar imenujemo občutek za čas. In to z jezikom, kot ga imajo redki mojstri besedne umetnosti in z glasom (imenitna mešanica Petjeja in Lukeša), ki ni tu, da bi te očaral, ampak da te maksimalno pritegne in omogoči največjo možno koncentracijo za bistveno. Bistveno pa v tem primeru ni bilo objektivno preteklega sveta ali hrepenenje po svetu intelektualcev (ki ga v resnici nikoli ni bilo), ampak skromno soočanje z dejstvi brez skrite namere, da bi hotel delati komu krivico, po vsej sili prepričevati ljudi, kot to preradi počnejo katoličani. Človek, ki s svojim rastopom odseva stoletno slovensko klenost in nezamenljivo gosposčino, toda ne tisto dostojanstvenikov kraljevo-cesarjevih dni, kolikor ono, ki je sad zavestnega in sproščenega sprejemanja različnosti in drugačnosti ljudi in njihovih idej na tem svetu.

Osebnost mi je zelo žal, da nisem doslej prišel v stik bodisi z njegovo knjigo o svobodi vesti (Benzinger Verlag - Einsiedeln, Zürich) bodisi z njegovimi spisi v revijah, posebno pa mi je žal, da nisem bil prisoten na njegovem sobotnem predavanju. Toda prevzel me je že s pridigo, ki jo je imel pred svojim nedeljskim predavanjem za Društvo slovenskih izobražencev v Trstu (o katerem je tu prav za prav govora), z zgodbo o izgubljenem sinu, s katero so prišli na dan njegov globoki optimizem, sproščenost in intelektualna pronicljivost na najvišji ravni (tako zna v Trstu prevzeti, naj mi nekateri naši prizadevni duhovniki ne zamerijo, samo Johannes Dietrich) in me utrdil v prepričanju, da ni dobra pridiga karanje ničvrednih grešnikov (koliko je tega in samo tega v naših cerkvah), ampak vedno znova dialog z Bogom, ki more preko dosledne sprašljivosti lastnih pojmov o Bogu in pogojih svojega bivanja v svetu šele postati tudi ploden dialog s sočlovekom, ki naj bi bil pravzaprav naš tuzemski glavni namen. Toliko o izhodišču iskanja in določanja kriterijev krščanskega življenja. Jasno je, da samo človek, ki izhaja iz takšnih duhovnih in eksistencialnih predpostavk, more tudi suvereno zaplavati v današnji izredno bogat (za nekatere klavrn, pokvarjen, degeneriran in kaotičen) kozmos. V Šuštarjevih besedah ni bilo sledu notoričnega katoliškega solipsizma (ki vidi torej samo sebe, ki za zaslonom Boga ali Jezusa Kristusa, katerega ima neprenehno na ustih, v bistvu kaže le na svojo strahotno partijsko naravo). Govoril je podobno kot ženin, ki ima lepo nevesto, a ve, da se ne začne in konča vse pri lepi zunanosti.

Kakšna samoumevnost v trditvi, da je svobodna osebna vest predpogoj zrelega in suverenega človeka, da pa osebna pot lahko otežkoča iskanje skupnega in skupne poti, saj gre vsak prerad le svojo pot. Nikoli pa ne more biti

oilj te naše poti farizejska reprezentančnost, razkazovanje vere in čuta dolžnosti. Sama, sicer jasno opredeljujoča in potrebna dela, kot so npr. obisk sv. maše, prejetje zakramentov, zvestoba ženi ali pa delovanje v cerkvenih organizacijah, ne zadoščajo (posebno, ker jih pogosto spremlja preračunljivost). Potrebna je volja, da te Bog sprejme, potrebna je najprej neka temeljna zavest, zavest uboštva pred Bogom. Zato tudi Bog farizejevih kriterijev verske zavesti ne priznava, ampak cestničarjeve. Cestničar namreč prizna svoje uboštvo, cestničar se zaveda svojega položaja pred Bogom. To je tisto metafizično-eksistencialno uboštvo človeka. Bogat ni človek, ki misli, da prinaša Bogu darove (dobra dela), bogat je samo kot obdarjenec. Kako se zna vtihotapiti in zavladati v nas domišljavost pretirana samozavest, malikovanje sebe (takrat ko mislimo, da nas dnevni seznam dobrih del sam po sebi dela dobre — kar seveda ne pomeni, da ne smemo delati dobrih del). Seveda tudi cestničar v nas lahko postane farizej, če misli, da ga Bog išče zato, ker Bog išče grešnike.

Druge tako temeljno merilo krščanskega življenja je poslušanje, pripravljenost (v srcu) sprejeti božjo besedo. Toda spet le iz neke notranje svobode, ki išče in najde v življenju prostor tudi za Boga. Kolikokrat ni notranja svoboda votla ošabnost, kdo ni samega sebe poln?

V tem okviru Bog ni informacija, ampak in predvsem klic. Če poslušamo same sebe, se vrtimo le v humanizmu, antropologiji, psihologiji in podobnem (seveda tudi s tem prihaja v svet božja beseda. Gre torej za iskanje in pripravljenost sprejeti božjo besedo. Poslušanje božje besede, seveda tudi poslušnost Cerkev. Toda identifikacija Cerkev-Bog ni več tako enostavna. Odgovornost za celoto, skrb za skupnost ne pomeni brezpogojne poslušnosti posameznim cerkvenim predstavnikom, temveč Bogu. Tista tradicionalna, za katolicizem kar preveč ustaljena pokorščina Cerkev, je teološko premalo globok kriterij.

Odgovornost torej mora rasti iz lastnega prepričanja. Končno lahko tudi razumemo veliko pomensko razliko med religijo in vernostjo in pomanjkljivost enostranskega aktivizma kot tudi, v obratnem smislu, za nič menečega se kvietizma.

Teh nekaj fragmentov ne more nadomestiti živega predavanja, ki pa je, upam, prepričalo marsikoga izmed prisotnih, da nimaa sodoben krščanski duh, naprednost v prepričanju in življenju, nič skupnega s frazarjenjem. Šuštar je po predavanju v zelo zanimivi in živahni diskusiji, ko je tekla beseda o Truhlarjevi trditvi o »utemeljeni borbi zoper MIT papeža«, mogel brez pridržkov to razložiti kot logično posledico zrelosti ne pa kot provokacijo.

Kako kratkovidna in temelje lastnega razvoja in obstoja izpodjedajoča je odločitev za boj kot Truhlarjevi knjigi »Katolicizem v poglobitvenem procesu«: je bila več kot logična sklepna misel in ugotovitev.

Vladimir Vremec

Oprostilna sodba v Gorici

ZA IN PROTI

Vsaka novost ima svoje pristaše in nasprotnike. Tako tudi dolgi lasje pri moških. Nekaterim se zdi to imenitna in moderna zadeva, drugi pa nasprotujejo dolgim lasem, češ da dolgolasci smrdijo in nosijo na razkuštranih glavah in v neumitih bradah vse polno mrčesa.

Na Švedskem so se pojavile uši kar v veliki meri. Zdravstveni minister je mnenja, da so jih zanesli dolgolasci. Pripravlja tudi zakon, ki prepoveduje nošo dolgih las.

Danski vojni minister jih je prepovedal vsem vojakom.

Podobna odredba je izšla ta teden tudi na Dunaju. Lasje ne smejo pokrivati vojaku ne oces ne ušes in niti se ne dotikati strajce ali ovratnika. Nasprotno pa smejo izraelski bojovníki nositi dolge lase, le lepo povite v mrežico.

IZŠLA JE TRETJA ŠTEVILKA »MLADIKE«

V začetku tega tedna je izšla tretja letošnja številka »Mladike«. V njej je objavljen med drugim intervju s slovenskim univerzitetnim profesorjem za latinsko filologijo v Sao Paulu v Braziliji, Enijem Alojzijem Fondo. Doma je iz Lokeve.

Izšla je tudi 5. številka »Literarnih vaj«.

Kot smo zvedeli, je v tisku tudi že nova številka revije »Zaliv«.

NAŠE SOŽALJE

Ob tragični in prezgodnji smrti Borisa Kocjančiča, svojega člana izreka Š.D. Devlin - Štivan globoko občuteno sožalje pokojnikov družini in sorodnikom. Sožalju se pridružuje tudi Novi list.

Goriško sodišče je dne 23. t.m. oprostilo deset obtožencev iz Ronk, med njimi tamkajšnjega župana Umberta Blasuttija, ki sta jih dva predstavnika misovcev, pokrajinski tajnik te stranke Sno Pascoli in član vodstva Luigi Coana, tožila, da so obrekovali misovsko gibanje. Na nekem letaku so dali natisniti, da je bil pri nedavnih nemirih v Catanzaru delavec Giuseppe Malacria ubit »kot žrtev fašističnega nasilja«. Ubila ga je namreč bomba. Med obtoženci so bili predstavniki sredinsko-levih in levih strank, KP, KD, PSIUP, socialnih demokratov, socialistov in raznih protifašističnih organizacij.

Proces je vzbujal veliko zanimanje in na njem je prihajalo do živčnih izbruhov misovskih tožiteljev. Sodišče je obtožence oprostilo, ker »njihovo dejanje ni kaznivo«.

— o —

»LA STAMPA« O TITU

V zvezi s Titovim obiskom je prinesel veliki italijanski dnevnik »La Stampa«, ki izhaja v Turinu in velja za enega najboljših in najbolj uglednih listov, v sredo dolg članek o Titu, pod naslovom »Le sfide di Tito« (Titovi izzivi). S tem naslovom je mišljena Titova osebna in politična vitalnost, ki vedno znova preseneča njegove pristaše in nasprotnike, in pa njegove drzne politične odločitve in akcije, s katerimi žanje pogosto odobravanje, včasih pa tudi škandalizira k lagodnosti in pasivnosti nagnjeno javnost.

Članek, ki izraža simpatijo do Jugoslavije in njenega najvišjega državnika, je podpisal Giorgio Fattori.

Sodobno kmetijstvo

Koncentracija kmetijstva v Bolgariji

Koncentracija v kmetijstvu gre nezadržno naprej tudi v deželah vzhodne Evrope, ki imajo sicer večidel kolektivizirano kmetijstvo, katero pa kljub ugodnim naravnim pogojem še ni uspelo pridelati dovolj hrane za potrebe prebivalstva. Temu kmetijstvu lahko pripišemo vse mogoče odlike, le učinkovitosti nikakor ne. Te dežele so v izredno težkem gospodarskem položaju. Na eni strani jim primanjkuje kmetijskih pridelkov, na drugi strani pa je v kmetijstvu zaposlenih še vedno preveč ljudi.

Možnosti zaposlovanja izven kmetijstva niso brezmejne.

Stanje je nekoliko drugačno le v Bolgariji, ki ima močno razvito kmetijstvo z že jasno začrtano smerjo razvoja. Po začetni fazi splošne kolektivizacije in po drugi fazi združevanja obstoječih zadrug v večje enote, je Bolgarija stopila v tretjo fazo, v fazo koncentracije kmetijskega pridelovanja. Bolgarija je sicer država z veliko kmetijsko tradicijo in dobro razvitimi panogami, ki kot vrtinarstvo uživajo svetovni sloves, vendar se je morala začeti soočiti z vprašanji ne samo večje delovne storilnosti in sodobnejše produkcije, ampak tudi s potrebo po večjih dohodkih v kmetijstvu. V razmerah splošne kolektivizacije pa ni druge poti kot poi uvažanja sodobne tehnologije in sodobnih pridelovalnih metod, kar pa je zopet tudi v takšnih pogojih možno le pri določeni agrarni strukturi. Ta ni nekaj statičnega, ampak v tesni zvezi z razvojem in zahtevami znanosti in tehnike. Bolgarske kmetijske zadruge (TKZS) in državni kmetijski obrati (DZS) niso bili več kos zahtevam znanstveno-tehniške revolucije. Začela se je torej doba velikih kmetijsko - industrijskih kompleksov, z večinoma mnogovrstno produkcijo (žitarice, sadjarstvo, vrtinarstvo, živinoreja). Cilj je zvišanje celotnega kmetijskega pridelovanja. In sicer naj bi se slednje od leta 1966 - 1968 do leta 1975 zvišalo za 37 odstotkov, dohodki v kmetijstvu pa za 52 odstotkov. Predvideno je tudi povišanje storilnosti in to za 40 odstotkov, do česar pa naj bi prišli s pomočjo sodobne tehnologije.

Mnogovrstnost proizvodnje gre razumeti le v relativnem smislu. Nekdanje zadruge in državna podjetja s povprečno 80-120 hektari zemlje so pridelovala kratkomašo vse (povprečno po 36 kultur), reja živali je bila tudi zelo pestra (od goveda, ovac, prašičev, telet do piščancev). Zdaj je vse drugače. V okviru velikih proizvodnih kompleksov so združili posamezne proizvodne sektorje. Tako imajo prejšnje razdrobljene enote združene po sektorjih v večjih proizvodnih kompleksih. Takšen kompleks naj bi vključeval po tri obrate za pridelovanje žita, tri živinorejske obrate (meso in mleko), en perutninski obrat skupno s pridelovanjem telečjega mesa in pa sadjarski obrat. Seveda se ne mislijo ustaviti pri tem. Predvidena je še nadaljnja specializacija. Končno je predvideno še povezovalje s predelovalno industrijo. Zadnja stopnja širše povezanosti ali integracije, kot se temu pravi, je organiziranje prodajne mreže.

Uresničitev tega načrta je seveda trčila na vrsto ovir, predvsem na odpor združnikov in kmetov. Uradna poročila pravijo, da

so razpršili vse dvojne zadružnikov in kmetov in da so torej bile vse težave odstranjene.

— 8 —

MERANSKA TVRDKA DEGROR JE SLAVILA 25-LETNICO OBSTOJA

Srebrno poroko meranske firme Degror s kmetijstvom (firma Degror je ena najbolj znanih in največjih firm za živinorejske gradnje) so v Meranu lepo slavili. To je sicer v navadi prizadevnih in ambicioznih Južnih Tirolcev. Povrh so priredili simpozij o kmetijstvu, katerega so se udeležili italijanski, nemški, avstrijski in holandski strokovnjaki. Med Italijani so bili prisotni načelnik živinorejskega oddelka na kmetijskem ministrstvu prof. Rossi in prof. Gualtiero Piccolo, načelnik okrožnega kmetijskega nadzornišтва v Benetkah.

— 8 —

SKAD - SLOVENSKO KATOLIŠKO AKADEMŠKO DRUŠTVO

priredi razstavo mladih tržaških slikarjev

GRUPA U

Vljudno vabljeni na odprtje razstave, ki bo v sredo 31. marca ob 19. uri v Katoliškem domu v Gorici

Razstava bo odprta od 31. do 15. aprila ob delavnikih od 17. do 20. - ob praznikih od 10. do 13.

NAPOVEDANA JE SPLOŠNA STAVKA

Glavne sindikalne zveze so napovedale za 7. april splošno stavko, ki bo trajala 24 ur. Z njo hočejo sindikati podpreti svoje zahteve po socialnih reformah, zlasti po reformi gradnje ljudskih stanovanj, o čemer vodi jo zdaj pogajanja z vlado. Če bodo pogajanja uspela, bo stavka preklicana, kar pa ni zelo verjetno.

V sredo pa je bila po vsej Italiji stavka javnih logalov. Zaprte so bile skoro vse kavarnе, bari, bifeji, restavracije in gostilne. Lastniki so s tem protestirali proti dozdevni večji obdavčitvi, kar pa je tem manj razumljivo, ker so že napovedali, da bodo prevzeli vse breme na odjemavce.

DO SPORAZUMA?

Mnogi mednarodni politični opazovalci se tako sprašujejo ob vesteh, ki prihajajo te dni iz Prage. Član vatikanskega državnega tajništva monsignor Giovanni Chelli se je v torek odpravil z Dunaja na političen obisk v Prago. Imel bo razgovore z vodilnimi osebami v odnosih med Cerkvijo in državo. Med temi tudi z versko referentinjo na ministrstvu gospo Chadelekové, ki se je zavzela za nadaljne razgovore z Vatikanom. Tozadevni stiki so se začeli že v oktobru lanskega leta, a niso privedli do stvarnih zaključkov. Zdaj pa kaže že obnovitev teh stikov na željo obeh strani, da se uredijo medsebojne razmere. Odprto je tudi vprašanje izpraznjenih škofijskih stolic na Češkem in Slovaškem. Obstaja upravičeno upanje, da bo prišlo do ureditve odnosov med Avtikanom in Češko-slovaško republiko.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

ODBOJKA

Ženska B Liga

ZARJA - LIDO SPINA 3:1 (15:13, 13:18, 15:8, 15:4)

V nedeljo so bazovska dekleta proti vsaki mu pričakovano premagala ekipo Lido Spina iz Ferrare. To zmago so naše sportnice povsem zaslužile, saj so končno spet zaigrale, kot znajo. Omeniti pa moramo, da so gostje igrali brez posebnega prepričanja v zmago in brez posebne volje, saj jih izid ni prav nič skrbel. Kljub temu zaslužijo Bazovke vso pohvalo za odlično igro, ki so jo prikazale, in za pomembno zmago, ki jim daje še velike možnosti za obstanek v B ligi. Domačinke so zaigrale že od začetka zelo odločno in zlasti M. Križmančič je popolnoma onemogočila vsak napad državne reprezentantke Natalijeve. Lido Spina se je enakovredno upiral le v prvih dveh setih, katerih je enega izgubila, drugega pa osvojila z istim izidom. Ostala dva seta pa sta bila lahek plen domačink, ki so si tako osvojile prvo prepričljivo zmago na tem prvenstvu.

BOR - OMA 1:3 (5:15, 15:13, 5:15, 8:15)

Borovke so proti vodilni ekipi te skupine gladko izgubile, saj so le v drugem nizu pokazale žrelo igro. Vsekakor je treba pohvaliti italijanske someščanke, ki so v nekaj letih nastopanja dosegle pomembne uspehe, letos pa imajo velike možnosti, da celo napredujejo v A ligo. Slovenska dekleta pa igrajo vse preveč živčno in zaradi tega včasih zagrešijo najosnovnejše napake, kot se je to zgodilo v nedeljski tekmi, ko so Borovke zagrešile kar osemnajst servisov. O igri sami ni kaj povedati, saj so bila dekleta OMA stalno v vodstvu, če seveda izvajamo že ome-

njeni drugi set, ki pa je plavč tako živčno izrpal, da so v naslednjem delu igre izgubljale celo s 13:1, do konca pa so osvojile le še 4 točke. V zadnjem setu je OMA krepko povedel, Bor si je nekako v sredini nekoliko opomogel, preko osmice pa ni mogel.

BREG - DOP. MARZOTTO 3:0 (16:14, 15:14, 15:7)

Po dolgi in utrudljivi vožnji, dekleta iz dolinske občine so namreč prišle v Valdagno le pol ure pred temko — je Breg z neoporečnim 3:0 odpravil eno najslabših ekip s tega prvenstva. Marzotto pa, ki je skupno z ekipo Fari iz Brescie kandidat za izpad, je v nedeljo zaigral zelo požrtvovalno in prav bi bilo, da bi osvojil vsaj set. To bi lahko dosegel v prvih dveh setih, ko so Brežanke, še utrujene in nezbrane, zagrešile nekaj nerazumljivih napak. Šele v zadnjem delu igre so naša dekleta prikazala zadovoljivo odbojko in tako popolnoma onemogočila kak večji odpor domačink.

MINELLI - SOKOL 3:0 (15:13, 15:6, 15:5)

Po predvidevanjih je Sokol tudi na sobotnem gostovanju izgubil proti prvemu na lestvici. Minelli pa se ni izkazala za ekipo, vredno tega mesta, ker je morda bila sobotna postava nepopolna. Čeprav Coljeva še ni popolnoma okrevala, so Nabrežinke zaigrale dobro zlasti v prvem nizu, ko so celo vodile 13:11, tu pa je domači sodnik pripomogel Modenčankam, da so osvojile set. To je popolnoma strlo krhko moralo "belih", ki so dovolile nasprotnicam, da so v nadaljevanju igre zagospodarile na igrišču. Sokol je pred zadnjo prvenstveno tekmo v kritičnem

(Nadalj. na 8. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 28. marca, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Ravanello: Tema z variacijami v h molu. Igra orglar Devetak; 10.45 Poslušali boste; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Mentika potuje na Madagaskar«. Zadnje nadaljevanje; 11.35 Ringerja za naše malčke; 11.50 Vesele harmonike; 12.00 Ubožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 Goldoni: »Primorske zdrahe«. Komedija v 3 dej. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Babič; 17.10 Parada orkestru; 17.30 Revija zborovskega petja; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.00 Lahka glasba; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Sanremo 1971; 20.00 Šport; 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.30 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 29. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Misi in nazori - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Deželni skladatelji; 19.10 »Odvetniški za vsakogar«; 19.15 Zbor »G. Peresson« iz Piano D'Arta; 19.30 »The Five Lords«; 19.40 Postni čovori - dr. Kliniec: »Kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom...«; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene razglednice; 21.00 Pripovedniki naše dežele: E. Bartolini: »Mrtvi pisar«; 21.20 Romantične melodije; 21.50 Slovenki solisti; 22.05 Zabavna glasba.

• TOREK, 30. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Saksofonist Coleman; 12.10 Bednarik: »Pratika«; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 18.40 Kantonov jazz orkester; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Novele V. Bartola: »Brezno«; 19.25 Moški zbor »L. Bratuž« iz Gorice, vodi Klamjšček; 19.45 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Šport; 20.35 Menoti: »Sveinica iz Blecker Streeta«, opera v 3 dej.; 22.50 Zabavna glasba.

• SREDA, 31. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 12.00 Na cordovox igra Bonzagni; 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Koncertisti naše dežele. Sopranistka Gloria Paulizza, pri klavirju avtor De Angelis Valentini: Iz Nabožnih pesmi; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Jazz; 19.40 »Berl, berl rožmarin zeleni«; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico; 22.05 Zabavna glasba.

• ČETRTEK, 1. aprila, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 »Prosvetno društvo 'Briški grič' iz Steverjana«; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.35 J. Ruiz de Aalacón y Mendoza: »Sumljiva resnica«. Komedija; 22.25 Zabavna glasba;

• PETEK, 2. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 12.10 P. Benigno: »Odpornost klic proti zdravilom, ki zavirajo njih rast«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni slovenski skladatelji; Ciglič: Concertino za harfo in godalni ork. Simf. orkester RTV Ljubljana vodi avtor. Solistka Ravnikova; 19.10 C. Silvestri: »Zgodovina tržaškega pomorstva«; 19.25 Moški vokalni kvintet vodi Mamolo; 19.40 Postni govori - B. Ravbar: »Ne vpelji nas v skušnjavo...«; 20.00 Šport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Folklorni plesi; 22.05 Zabavna glasba.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XXXII.

Za Slovence kot narod pa ima vse to še to slabo stran, da je težko opozoriti Švede in Norvežane na slovensko kulturno dejavnost. Zanje je slovenska kultura vedno samo bolj ali manj pokrajinska, provincialna veja »jugoslovanske«, staj, kot rečeno, si tudi niso na jasnem o slovenski narodnosti. Zanje smo nekaj takšnega kot Južni Tirolci ali Sicilijanci, nekaka regionalna skupina, a daleč od tega, da bi bili pravi narod, ki ga pojmujejo izključno politično, kot samostojno državno telo. Zanje so narodi isto kot države in česa drugega jim ni mogoče dopovedati.

Po drugi strani pa je gotovo, da bi lahko ravno slovenski narod užival pri skandinavskih ljudstvih velike simpatije, če bi jim znal in mogel dokazati svoj obstoj in raven svoje civilizacije, saj je zlasti med Slovenci in Norvežani mnogo podobnosti in sorodnosti. Norveška zgodovina je v mnogih pogledih podobna slovenski. Tudi oni so po razgibani in slavni najstarejši zgodovini kmalu izgubili državno neodvisnost in bi bili kmalu izgubili v dolgih stoletjih danske nadoblasti tudi svojo narodno zavest in svoj jezik. Knjižni jezik so dejansko tudi izgubili. Vsa starejša norveška književnost je napisana bodisi v danščini ali v narečju, ki temelji na danskem knjižnem jeziku, in je ohranilo le rahlo zvezo z norveškimi narečji. V danščini je pisal v 18. stoletju tudi Hollberg, čigar komedijo »Jeppe s hriba« igra letos Slovensko gledališče v Trstu. Zanimivo je, da nihče pri nas ni ob tej priložnosti omenil, da je bil Hollberg Norvežan in da ga danes tudi Norvežani prištevajo k svoji literaturi. Najbrž tega pri nas ni nihče vedel. Norveška narodna zavest se je začela prebujati v preteklem stoletju, približno istočasno kot slovenska, le da je bila usoda Norvežanom bolj

naklonjena, ker niso živeli v mogočni absolutistični državi, kot je bila stara Avstrija.

Tam so bili majhni narodi, kot je bil slovenski, naravnost zmečkani pod težo struktur velikoga enotnega cesarstva. Poleg tega niso je tiščala teža vsenemškega jezikovnega in kulturnega prostora. Biti je moral heroj, kdor se je temu upiral, in je moral imeti nadčloveško zaupanje v bodočnost. Norvežanom je bilo lažje. Teža, ki je ležala na njih, je bila mnogo manjša. Dancev je bilo malo več, kot je njih, povrh deli Norveško od Danske še morje, tako da njeno ozemlje ni prehajalo košček za koščkom v tuje roke, kot slovensko ozemlje. Kljub temu so, kot omenjeno, v teku politisočletja, kar so ostali pod dansko oblastjo, skoraj že izgubili svojo nacionalno zavest in jezik.

Še danes, po stopetdesetih letih osvoboditve izpod danske oblasti, obstajata na Norveškem dva knjižna jezika. Eden je še močno pomešan z danskimi jezikovnimi elementi in spominja na knjižno slovenščino, ki je tudi vsa prepredena z izposojenkami iz češčine, ruščine, starocerkveno-slovanščine, srbohrvaščine in nemščine, drugi pa je nastal v zadnjih desetletjih oziroma še vedno nastaja in to na osnovi besednega zaklada norveških kmečkih narečij v vzhodni Norveški. Oba sta uradno enakovredna. Ljudje v vsaki občini glasujejo, kateri od obeh jezikov naj se počuje v njihovih šolah. Nekoliko bolj izobraženi Norvežani seveda obvladajo oba jezika. Časniki in knjige pa so pisani bodisi v enem ali v drugem.

(dalje)

BRAVCEM

Zaradi pomanjkanja prostora je moralo tokrat nadaljevanje romana »Smrt v pomlad« odpasti.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

(Nadaljevanje s 7. strani)

položaju in le z nedeljsko zmago nad ekipo CAAM iz Reggio Emilie, ki po našem ne bi smela biti nemogoča, lahko še upa na rešitev, seveda če Zarja istočasno izgubi proti najmočnejšemu moštvu te skupine t.j. COMA Cabassi.

Moška C liga

KRAS - CONCORDIA SCHIO 3:0 (15:8, 15:3, 15:13)

V zadnji domači tekmi letošnjega prvenstva je Kras še enkrat zadovoljil svoje številne navijače. Zgoničani so odikrali tekmo redne uprave proti šibki ekipi iz Schia, ki je že obsojena na izpad. Rdeči so zaigrali zbrano in lepo in so šele v

tretjem setu dovolili nasprotniku, da je prišel do sapa in častno izgubil vsaj en niz. Nadebuda kraška ekipa se je tako poslovila od domačega občinstva, potem ko je nadvse dobro opravila svoj prvi nastop v tej ligi. Letos so si Drašičevi fantje nabrali mnogo dragocenih izkušenj, ki jim bodo gotovo že v naslednjem prvenstvu zelo koristile.

KOŠARKA

DON BOSCO - BOR 74:57 (39:26)

S precej okrnjeno ekipo (Starc in Sirk še nista popolnoma okrevala) so Borovci izgubili tekmo v Rovigu, ko je par minut pred koncem že vse kazalo, da jo bodo osvojili. Po prvem polčasu, ki so ga naši odigrali precej medlo, saj niti najboljši strelci niso prišli do koša, so naši nekoliko poprijeli v drugem delu igre, zlasti po zasluzi Zavatlala. Le pet minut pred koncem so plavi zamudili izredno priložnost za osvojitve zmage. Domačini so namreč imeli kar tri najboljše igralce zunaj igrišča zaradi petih osebnih napak, Borovci pa so se jim približali na samih pet točk.

Tedaj pa so Tržačani, verjetno zaradi prevelike živčnosti, začeli grešiti na debelo in dovolili nasprotniku, da je proti vsaki logiki nizal koš za košem, medtem ko so naši nadaljevali z netočnimi meti.

ketna

• Sobota, 3. aprila, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 N. Kuret: Ljudska verovanja in vraže: »Pamet je boljša kot žamet«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste; 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Po romanu F.S. Finžgarja dramatisiral F. Jeza. Trinajsto in zadnje nadaljevanje. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Znani pevci; 17.20 Za mlade poslušavce: Sobotni sestanek - Lepo pisanje - Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepoznane melodije; 19.10 Družinski obzorik; 19.30 Zbor »T. Tomšič« iz Ljubljane, vodi Munih; 19.45 Al Caiola izvaja Gershwinove motive; 20.00 Šport; 20.50 Spomini iz preteklosti: »Uosmice«; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Zabavna glasba.